

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

О. Г. КОВАЛЕНКО, аспірант

Уманський національний університет садівництва

Стаття присвячена розвитку галузі сільськогосподарського машинобудування України. Відзначено, що вітчизняний машино-тракторний парк аграрних підприємств України зазнає морального та фізичного старіння, зменшується кількісно і якісно. Привабливість галузі сільськогосподарського машинобудування України для інвесторів, особливо іноземних, невисока. Визначено необхідність державної підтримки вітчизняної галузі сільськогосподарського машинобудування та запропоновані шляхи її реалізації.

Ключові слова: ринок, сільськогосподарська техніка, аграрне підприємство, машино-тракторний парк, торгова марка, інвестиції, державна підтримка.

Постановка проблеми. Сільське господарство неможливе без сучасних та ефективних засобів механізації. Ринок сільськогосподарської техніки України, як будь-який інший ринок, формується під впливом попиту і пропозиції. Пропозиції на ринку сільськогосподарської техніки України нині формують офіційні представники зарубіжних фірм, вітчизняні машиновиробники та окремі підприємці. Попит на ринку матеріально-технічних ресурсів визначається бюджетними програмами запровадженими Міністерство аграрної політики та продовольства України, зокрема: часткової компенсації вартості, фінансового лізингу техніки, пільгового кредитування та технологіями, й економічними можливостями аграрних підприємств.

Держава здійснює вплив на динаміку і напрями розвитку ринку аграрної техніки через регулювання законодавства України, та підтримку закупівлі вітчизняної техніки аграрними підприємствами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти проблем ринку сільськогосподарської техніки в умовах його

реформування та адаптації до ринкових засад господарювання досліджуються в працях Я.К. Білоуська, А.А. Демка, О.В. Захарчука, В.І. Кравчука, М.Й. Малика, Я.Ф. Навроцького, В.О. Питулька, І.Г. Тивоненка, Д.Ю. Соловей та інших вчених і практиків. Вагомість отриманих ними наукових і практичних результатів в удосконаленні матеріально-технічного забезпечення і обслуговування агропромислового виробництва незаперечна. Проте, на сьогодні залишаються недостатньо розкритими деякі питання, що пов'язані з дослідженням проблеми в цілому, як єдиної взаємопов'язаної системи виробництва та техніко-технологічного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників України.

Мета статті. Метою статті є аналіз та оцінка сучасного стану ринку сільськогосподарської техніки, визначення ступеню його залежності від внутрішніх та зовнішніх факторів економіки, окреслення його загальних тенденції розвитку.

Основні результати дослідження. Від технічного забезпечення аграрних підприємств значною мірою залежить ефективність використання земельних ресурсів, кількісні та якісні показники їх діяльності.

Підприємство, яке не оснащено новітньою технікою й не використовує передові технології, не спроможне пропонувати конкурентоспроможну продукцію як за якістю, так і ціною. Світовий досвід доводить, що більше 80% зростання ВВП забезпечується технологічними нововведеннями, що здійснюється через технічне оснащення виробництва [1].

Однак нині вітчизняний машино-тракторний парк аграрних підприємств України зазнає морального та фізичного старіння, зменшується кількісно і якісно. Для більшості сільськогосподарських підприємств придбання енергозберігаючої техніки на сьогодні є практично недоступним [2].

Нині аграрії стоять перед вибором купувати якісну чи дешеву техніку. Оскільки кількість сільськогосподарської техніки щороку скорочується на 5%, її спрацьованість перевищує 85%, кількість тракторів, які експлуатують понад 10 років, перевищує 77% наявних. Нинішній стан матеріального-технічного забезпечення зовсім не достатній для нормального функціонування аграрних підприємств. При цьому галузь сільськогосподарського машинобудування України розвивається уповільнено.

Ступінь локалізації, обсягів і якості виробництва тракторів, на заводах України, найрізноманітніша – від часткового збирання до

повноцінного виробництва з використанням вітчизняних і зарубіжних комплектуючих. До таких виробників можна віднести ПАТ «Харківський тракторний завод». Підприємство найбільший в Україні виробник сільськогосподарської техніки, що відновив діяльність після тривалої паузи, завершив 2017 р. з прибутком в 48,8 млн. грн. Для порівняння, в 2016 р. збиток становив 667 млн. грн. В лютому 2017 р. з конвеєра зійшов перший трактор, а до кінця року було випущено 794 одиниці техніки.

Продукцію підприємства реалізують як в Україні, так і за кордоном: Молдові, Казахстані, Вірменії, Болгарії, Польщі, Новій Зеландії, Білорусі тощо. При цьому товариство постійно продовжує пошук нових ринків збуту.

У найближчих планах - проводити до 1200 тракторів щороку. При цьому ПАТ «Харківський тракторний завод» активно займається серйозною модернізацією машин. Зокрема, на виставці «Агроекспо-2018» були представлені: оновлений гусеничний трактор, серійна модель колісного трактора з новим навісним обладнанням і встановленими на диски коліс баластними вантажами, машини з двигунами різних виробників. У перспективі товариство планує випуск 4-гусеничної моделі, і навіть - електротрактора.

Трактори ЮМЗ випускаються державним підприємством «Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод ім. О. М. Макарова». В останні роки підприємство сильно скоротило програму тракторного виробництва. Інженери підприємства продовжують розвивати моделі тракторів, оснащувати їх якісними зарубіжними комплектуючими (що, на жаль, позначається на вартості), експериментувати з двигунами, коробками, підвіскою. І, звичайно, трактори під брендом ЮМЗ продовжують брати участь в виставках сільськогосподарської техніки.

Інший відомий виробник, ТОВ «АМТ Трейд», тракторів торгової марки ДТЗ та іншого обладнання. В даний час завод збирає трактори від 12 до 80 к.с. під своєю маркою, але можна зустріти аналоги і під марками DW, DongFeng, Jinma.

Трактори «КІЙ» випускаються ТОВ «Укравтозапчастина» на основі комплектуючих МТЗ. На сьогоднішній день виробничі потужності заводу складають 2000 тракторів у рік, випуск здійснюється по ліцензії ВО «РУП «Мінський тракторний завод» (Республіка Білорусь), що відповідає всім Державним стандартам України. Усі деталі та комплектуючі проходять вхідний контроль. У процесі виробництва вони перевіряються на спеціальних стендах. Готові вироби проходять тестування, і тільки після позитивних

висновків комісії з контролю якості, надходять на торгові майданчики по Україні, а потім і до кінцевих споживачів.

За період роботи на тракторному заводі освоєно виготовлення техніки модельного ряду МТЗ 80/82, МТЗ 892, МТЗ 1221. Також представлені моделі власного виробництва: КИЙ-14000, КИЙ-600, КИЙ-400. До тракторів пропонується широкий спектр сільськогосподарських машин і спецтехніки, які застосовуються у сільському та лісовому господарстві, дорожньому будівництві та комунальній сфері.

Трактори серії ХТА ТОВ «Слобожанська промислова компанія» – це розвиток відомого колісного трактора 3-го тягового класу, який спроектовано на платформі широко відомого сімейства тракторів ПАТ «Харківський тракторний завод» Т-150К. На основі першої моделі ХТА-200 розробляється подальша серія тракторів і спецтехніки «Слобожанець». Нові трактори отримують інший розподіл ваги, інші колеса і раму.

Незважаючи на те, що трактори серії ХТА мають глибоку уніфікацію з тракторами виробництва ПАТ «Харківський тракторний завод» (іншими словами - виготовлені на близькій елементній базі), в даний час на підприємстві діє власне конструкторське бюро, і «Слобожанці» все менше і менше схожі на трактори серії ХТЗ.

Трактори серії АМІ Farmer Дніпровського ТОВ НВП «Агромашінвест» - поки можна віднести до новинок на нашому ринку. Своє «коріння» бренд (саме «бренд», а не конструкція трактора) веде від ДП «ВО Південний машинобудівний завод». Сьогодні в модельній лінійці товариства – понад вісімдесят різних типів тракторів потужністю від 50 до 122 к.с., з приводом на одну або обидві осі, в версіях з кабіною або захисної рамою ROPS.

Як відомо, історія рухається по колу, а іноді - по спіралі. І тепер, за словами представників компанії, ряд моделей Farmer повернеться в Україну і буде проводитися на потужностях підприємства в Дніпрі.

ТОВ «Мелітопольський механічний завод» (НВО «Базис») мало не став родоначальником нового сімейства тракторів в Україні. Маючи великий досвід по виготовленню запчастин для тракторів «Кіровоць» (які були багато в чому саме українського виробництва), об'єднання практично реалізувало власний «тракторний» проект.

У виробничій лінійці – трактори Коваль 5300, 5350 і 5390 (з двигунами ЯМЗ потужністю відповідно 300, 350 і 390 к.с.). Трактор Коваль 5450 потужністю 450 к.с. вже був здатний працювати з європейськими

причіпними агрегатами і проходив випробування в 2014 р. На жаль, з тих пір про трактори «Коваль» нічого не чути.

ТОВ НВП «Херсонський машинобудівний завод» незабаром може налагодити випуск тракторів УТО. Справа в тому, що з кінця 2017 р. ТОВ НВП «Херсонський машинобудівний завод» є офіційним дилером компанії УТО, і, маючи власні виробничі потужності, на заводі вирішили скористатися шансом, розширивши свої можливості. Для цього представники заводу відвідали виробництво на батьківщині УТО - в Китаї. Результатом стало підписання довгострокового контракту про співпрацю. У перспективі – поставки комплектуючих, і подальша організація виробництва тракторів в Україні на виробничих потужностях ТОВ НВП «Херсонський машинобудівний завод».

В 2018 р. американська CleVer підписала контракт з українською компанією на виробництво в нашій країні мінітракторів Oggun.

Цікавою особливістю тракторів Oggun є їх модульність і технології виробництва: компанія CleVer надає технічну документацію, і списки деталей, які можна придбати, або замовити у будь-яких постачальників. В українській компанії планують довести внесок вітчизняних постачальників до 100%.

Слідом за африканськими і американськими країнами, Україна може стати першою країною, в якій буде організовано виробництво тракторів Oggun за концепцією OSM. CleVer Oggun має задній привід, гідропідсилювач керма, гідравлічні гальма і кліренс в 17 дюймів. При цьому двигун, коробка передач і безліч інших систем - можуть варіюватися [3].

Єдиний виробник зернозбиральних комбайнів в Україні - ТОВ НВП «Херсонський машинобудівний завод», який випускає зернозбиральні комбайни «Скіф» та «Славутич» [4].

Згідно даних рисунків 1 і 2 вітчизняне виробництво тракторів та комбайнів постійно коливається, і не достатнє для забезпечення потреби вітчизняних сільськогосподарських підприємств. Проблемою сьогодення є те, що більшість виробників техніку виготовляють на морально застарілому обладнанні. Зношеність основних фондів галузі сягає 80%, а їх активної частини – 92%.

Зазначимо, що привабливість галузі сільськогосподарського машинобудування України для інвесторів, особливо іноземних, невисока. Однак, залучення інвестицій в інноваційний розвиток виробників сільськогосподарської техніки дозволить зробити її конкурентоспроможною.

Все це вимагає зусиль з боку виробників та держави.

Прикладом такої співпраці є ПАТ «Харківський тракторний завод» та фінська компанія «Sampo Rosenlew Ltd», які у процесі робочої зустрічі, 09.04.2015 р. підписали договір про співпрацю, а пізніше за підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства України був підписаний Меморандум про взаєморозуміння та співпрацю.

Мета Меморандуму – організація загальної контрактної збірки зернозбирального комбайна «ХТЗ- 3085» (на базі комбайна «Sampo 3085 Superior»).

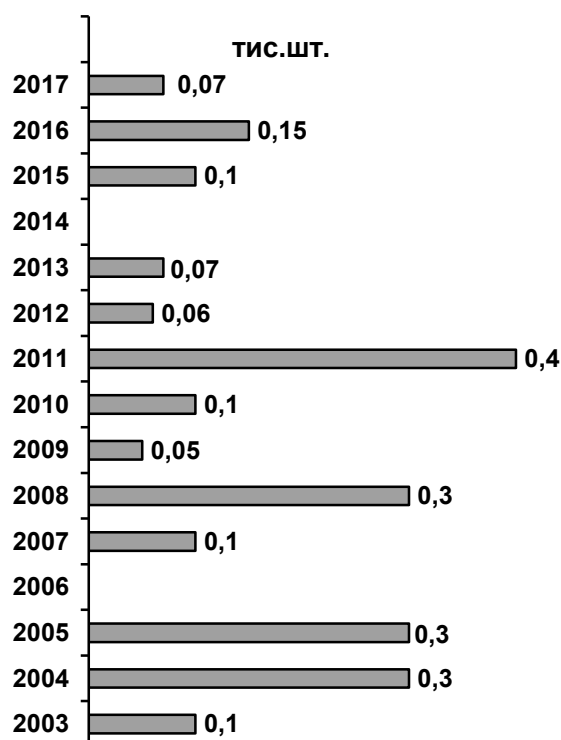
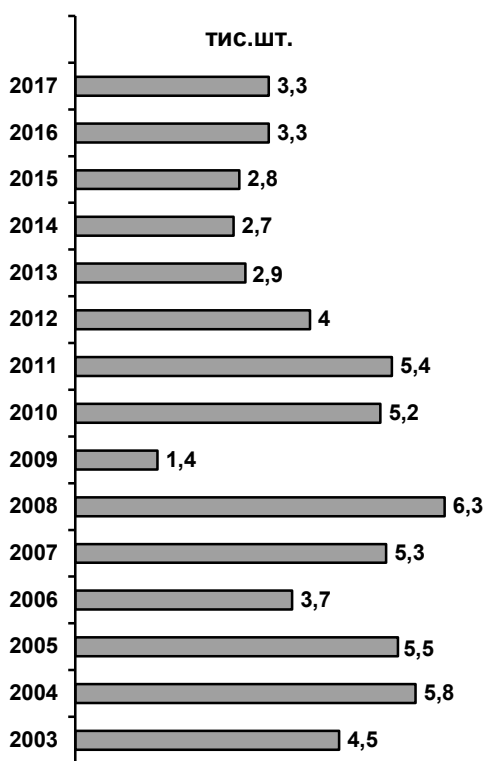

Рис. 1. Виробництво тракторів, [5]   Рис. 2. Виробництво комбайнів, [5]

Згідно з Меморандумом спільна робота «ХТЗ» і «Sampo Rosenlew Ltd» починається з виробництва зернозбиральних комбайнів 5 класу «ХМЗ-3085». «Sampo Rosenlew Ltd» зобов'язується передати інноваційні розробки, необхідну конструкторську, технічну і технологічну документацію, а також бере на себе відповідальність за технічний супровід проекту та навчання спеціалістів.

ПАТ «Харківський тракторний завод» надає виробничі потужності, організовує виробничий процес і бере на себе відповідальність за організацію, продаж та сервісне обслуговування через власну дилерську і

сервісну мережу.

Проект передбачає створення близько 1000 нових робочих місць у Харківському регіоні. Співпраця двох потужних компаній є надзвичайно важливим проектом – вітчизняні комбайни будуть вироблятися на основі комбайна «Samro 3085 Superior», при цьому якість і надійність продукції стануть пріоритетами для українських аграріїв.

Результат реалізації інвестиційного проекту передбачає отримання додаткових надходжень до бюджетів усіх рівнів і позабюджетних фондів в обсязі 6,5 млн. грн. щорічно. Усього за період реалізації проекту (2015-2020 рр.) очікуються надходження у розмірі 507,1 млн. грн податку на прибуток [6,7]. Цей проект є значним поштовхом для розвитку сільськогосподарського машинобудування всієї країни.

Незважаючи на всю складність ситуації, вітчизняні виробники намагаються проявляти активність. ПАТ «Харківський тракторний завод», приміром, декларує плани щодо складання продукції в Євросоюзі. Завод також модернізує лінійку, вводячи в неї трактори для фермерів. ТОВ НВП «Херсонський машинобудівний завод» упровадив нову технологію фарбування і розробив нові пристосування і жниварки для кукурудзи та соняшника. А ТОВ НВП «БілоЦерківМаш» вивів на ринок агрегат для внесення безводного аміаку [8].

Іншим прикладом державної підтримки є розробка сучасних моделей тракторів ПАТ «Харківський тракторний завод» потужністю 220 к.с.. На основі вихідних вимог до зернозбиральних комбайнів та наукового забезпечення національного наукового центру «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства», ТОВ НВП «Херсонський машинобудівний завод» та концерн «Лан» (м. Олександрія Кіровоградської області) створили високопродуктивні зернозбиральні комбайни «Славутич», «Лан» і на їх основі — новий КЗС-10. При цьому питомі витрати є у 1,5-2 рази менші, ніж у провідних західно-європейських та американських комбайнів.

Аналізуючи техніко-технологічного забезпечення агропромислового комплексу, відзначимо, що його низький рівень зумовлений причинами довготривалого характеру, часто суперечливістю дій у процесі реформування відносин власності в аграрному секторі. До таких причин можна віднести:

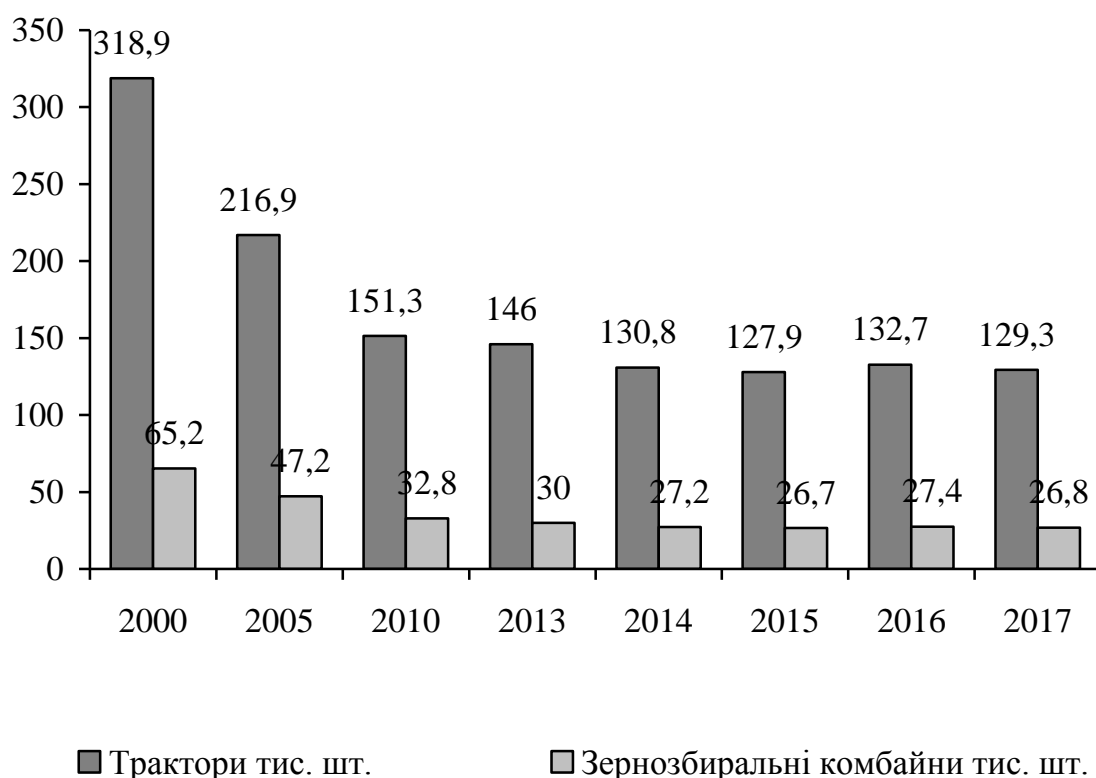
- купівельну спроможність аграрних підприємств, що регулює вплив на фактичний попит на техніку;
- політику держави щодо сільськогосподарської галузі в цілому, що

проявляється в регулюванні внутрішнього ринку і в лояльності до національних виробників;

- економічне становище України;
- інвестиційний клімат в країні.

Також присутня проблема підготовки кадрів штату механізаторів, що вказує на необхідність тіснішої співпраці з коледжами та вищими навчальними закладами.

Скорочення обсягів виробництва й реалізації продукції сільськогосподарського машинобудування призвело до зменшення надходжень до бюджету, пенсійного та інших соціальних фондів. Наявність сільськогосподарської техніки в аграрних підприємствах скоротилася: кількість тракторів із 318,9 тис. шт в 2000 р., до 129,3 тис. шт в 2017 р., відповідно зернозбиральних комбайнів із 65,2 тис. шт. до 26,8 тис. шт. (рис. 3).

Рис. 3. Наявність сільськогосподарської техніки в сільськогосподарських підприємствах [8,9]

За даними випробувань інституту УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого понад із 1300 найменувань сільськогосподарських машин вітчизняного виробництва, встановлено, що у кожному п'ятому випадку виходу вітчизняної техніки з ладу були конструктивні недоробки на стадії проектування, до 35% відмов є

наслідком низької якості виготовлення, а 30% – низького технічного рівня елементної бази [8].

Крім того, діючі показники якості виконання технологічних процесів та показники надійності вітчизняної техніки не відповідають сучасним вимогам. Майже половина сільськогосподарської техніки (48,5%) має гарантійний термін експлуатації до одного року.

Висновки. У дослідженні встановлено, що розвиток аграрного ринку в Україні неможливий без упровадження передових технологій, які передбачають використання сучасної сільськогосподарської техніки. Вітчизняне сільськогосподарське машинобудування за своїм технічним рівнем відстає від досягнень науково-технічного прогресу. Державні цільові програми, які в різний час приймалися, в тому числі і часткова компенсація вартості придбаної вітчизняної техніки, не сприяли підняттю рівня виробництва сільськогосподарської техніки для агропромислових підприємств України. Останім пропонувалася морально застаріла, малопотужна і малопродуктивна сільськогосподарська техніка, бюджетні кошти витрачалися марно, програми не сприяли розвитку нових технологій у сфері створення засобів виробництва та не допомагали аграрним підприємствам підвищувати ефективність виробництва. Навіть з урахуванням значної різниці в цінах імпортна техніка завжди мала вищий попит.

На підставі проведеного аналізу встановлено, що для вирішення проблеми забезпечення аграрних підприємств високотехнологічною технікою необхідно кошти від цільових програм спрямувати в таких напрямках:

- компенсувати частину вартості придбаної високотехнологічної, сучасної, техніки (шляхом здешевлення кредитів, або безпосередньо для аграрних підприємств);

- стимулювати виробників сільськогосподарської техніки шляхом компенсації відсотків по кредитах, спрямованих на модернізацію виробництва;

- усунути з програм стимулювання морально застарілої, низькопродуктивної техніки.

- створити систему підготовки кадрів для роботи із сільськогосподарською технікою.

Література

1. Биба В.В., Махічева П.В. Матеріально-технічне забезпечення сільськогосподарських підприємств України. *Економіка і регіони*. 2017. № 6 (66). С. 69 – 75.
2. Скоцик В. Є. Організаційно-економічні засади формування інфраструктурного забезпечення ринку сільськогосподарської техніки України. *Агросвіт*. 2018. № 14. С. 9–15.
3. Національна акціонерна компанія "Украгролізинг" Огляд ринку тракторів в Україні. Департамент технічної політики м. Київ. 2018 р. 110 с.
4. Національна акціонерна компанія "Украгролізинг" Огляд ринку комбайнів в Україні Департамент технічної політики м. Київ. 2018. 100 с.
5. Тенденції розвитку ринку сільгосптехніки в 2019 році. URL: <https://galmash.com.ua/ua/news/tendentsii-razvitiya-rynka-selhoztehniki-v-2019-godu>
6. Харьковский тракторный завод и финская компания Samro Rosenlew будут производить зерноуборочные комбайны : офіційний сайт Харківського тракторного заводу ім. С. Орджонікідзе. URL: <http://xtz.ua/press-centr/novosti/92>.
7. Навроцький, Я. Ф. Сучасний розвиток ринку сільськогосподарської техніки. *Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет*. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка", 2015. Том 19. № 3. С. 63-69.
8. Мальчик М. В., Попко О.В. Маркетингові дослідження стану та перспектив розвитку ринку сільськогосподарської техніки України. *Вісник економічної науки України*. 2016. № 2 (31). С. 126–129.
9. Україна в цифрах 2017. Статистичний збірник. ТОВ «Видавництво «Консультант» Київ. 2018.

References

1. Byba V.V., Makhicheva P.V. Logistical support of agricultural enterprises of Ukraine. *Economy and regions*. 2017. no. 6 (66). pp. 69 – 75 (in Ukrainian).
2. Skocyk V. Je. Organizational and economic principles of formation of infrastructure support of the agricultural machinery market of Ukraine. *Agro-world*. 2018, no. 14, pp. 9–15 (in Ukrainian).
3. *National Joint Stock Company "Ukragrolizing" Overview of the tractor*

market in Ukraine. Department of Technical Policy, Kyiv. 2018 110 p. (in Ukrainian).

4. National Joint Stock Company "Ukragrolyzing" Combine Market Overview in Ukraine Technical Policy Department, Kyiv. 2018. 100 p. (in Ukrainian).

5. Trends in agricultural machinery market development in 2019. URL: <https://galmash.com.ua/en/news/tendentsii-razvitiya-rynka-selhoztehniki-v-2019-godu>

6. Kharkiv Tractor Plant and Finnish company Sampo Rosenlew to produce Combine Harvesters: official site of Kharkiv Tractor Plant. S. Ordzhonikidze. URL: <http://xtz.ua/press-center/news/92>.

7. Navrochkyj, Ja. F. Modern development of agricultural machinery market. *Economic analysis: Coll. of sciences. wash. Ternopil National Economic University*. Ternopil: Publishing and Printing Center of Ternopil National Economic University "Economic Thought", 2015. Volume 19. no 3. pp. 63-69 (in Ukrainian).

8. Maljchuk M. V., Popko O.V. Marketing research of the state and prospects of development of the agricultural machinery market in Ukraine. *Bulletin of economic science of Ukraine*. 2016. no. 2 (31). pp. 126–129 (in Ukrainian).

9. *Ukraine in numbers 2017*. Statistical collection. Publishing House LLC Consultant Kiev. 2018. (in Ukrainian).

Аннотация

Коваленко А.Г.

Анализ современного состояния развития рынка сельскохозяйственной техники

В статье рассмотрено развитие отрасли сельскохозяйственного машиностроения Украины. Отмечено что от технического обеспечения аграрных предприятий в значительной мере зависит эффективность использования земельных ресурсов, количественные и качественные показатели их деятельности.

Отмечено, что отечественный машинно-тракторный парк аграрных предприятий Украины испытывает морального и физического старения, уменьшается количественно и качественно. Нынешнее состояние материально-технического обеспечения вообще не достаточен для нормального функционирования аграрных предприятий. При этом отрасль сельскохозяйственного машиностроения Украины развивается замедленно.

Установлено, что степень локализации, размеров и качества производства тракторов, на заводах Украины, разнообразная - от частного собирательства к полноценного производства с использованием отечественных и зарубежных

комплектующих. К таким производителей относятся: ОАО «Харьковский тракторный завод», государственное предприятие «Производственное объединение Южный машиностроительный завод им. А. М. Макарова », ООО« АМТ Трейд », ООО« Укравтозапчасть », ООО« Слобожанская промышленная компания », ООО НПП« Агромашинвест », ООО« Мелитопольский механический завод »(НПО« Базис »), ООО НПП« Херсонский машиностроительный завод », ООО НПП« Херсонский машиностроительный завод »- производитель зерноуборочных комбайнов в Украине.

Выявлено, что Отечественное производство тракторов и комбайнов постоянно колеблется, и не достаточно для обеспечения потребности отечественных сельскохозяйственных предприятий.

Отмечено, что привлекательность отрасли сельскохозяйственного машиностроения Украины для инвесторов, особенно иностранных, невысока. Привлечение инвестиций в инновационное развитие производителей сельскохозяйственной техники позволит сделать ее конкурентоспособной. Все это требует усилий со стороны производителей и государства. Примером такого сотрудничества является ОАО «Харьковский тракторный завод» и финская компания «Samro Rosenlew Ltd», по сборке зерноуборочного комбайна. ПАО «Харьковский тракторный завод», о планах сборки продукции в Евросоюзе. ООО НПП «Херсонский машиностроительный завод», по внедрению новой технологии окрашивания и разработки новых приспособлений и жатки кукурузные и подсолнечника. ООО НПП «БилоЦеркивМаш», по агрегатов для внесения безводного аммиака.

Выявлено, что низкий уровень технико-технологического обеспечения агропромышленного комплекса обусловлен причинами длительного характера: покупательной способностью аграрных предприятий, регулирующее воздействие на фактический спрос на технику; политикой государства по сельскохозяйственной отрасли в целом, что проявляется в регулировании внутреннего рынка и в лояльности к национальным производителям; экономическим положением Украины; инвестиционным климатом в стране; проблемой подготовки кадров иштата механизаторов, что указывает на необходимость более тесного сотрудничества с колледжами и высшими учебными заведениями. Сокращение объемов производства и реализации продукции сельскохозяйственного машиностроения привело к уменьшению поступлений в бюджет, пенсионный и другие социальные фонды.

Отмечено, что действующие показатели качества выполнения технологических процессов и показатели надежности отечественной техники не отвечают современным требованиям.

Ключевые слова: рынок, сельскохозяйственная техника, аграрное предприятие, машинно-тракторный парк, торговая марка, инвестиции, государственная поддержка.

Annotation

Kovalenko O.G.

Analysis of the agricultural market development current situation

The article deals with the development of the agricultural machinery industry in Ukraine. It is noted that the efficiency of the use of land resources, quantitative and qualitative indicators of their activity largely depend on the technical support of agricultural enterprises.

It is noted that the domestic machine and tractor fleet of agricultural enterprises of Ukraine is undergoing moral and physical aging, is decreasing quantitatively and qualitatively. The current state of logistical support is not at all sufficient for the normal functioning of agricultural enterprises. At the same time, the agricultural machinery industry in Ukraine is developing slowly.

It is established that the degree of localization, volume and quality of production of tractors, in factories of Ukraine, is the most varied - from partial harvesting to full production with the use of domestic and foreign components. These manufacturers include: PJSC "Kharkiv Tractor Plant", state enterprise "Production Association Southern Machine Building Plant named after. OM Makarova, LLC "AMT Trade", LLC "Ukravtozapchast", LLC "Slobozhanskaya industrial company", LLC NPP "Agromashinvest", LLC "Melitopol Mechanical Plant" (NPO "Basis"), LLC NPP "Kherson Machine-Building Plant », LLC Kherson Machine-Building Plant LLC - producer of combine harvesters in Ukraine.

It is revealed that the domestic production of tractors and combines is constantly fluctuating, and not sufficient to meet the needs of domestic agricultural enterprises.

It is noted that the attractiveness of the Ukrainian agricultural machinery industry to investors, especially foreign ones, is not high. Attracting investment in the innovative development of agricultural machinery manufacturers will make it competitive. All this requires efforts from manufacturers and the state. An example of such cooperation is PJSC "Kharkiv Tractor Plant" and the Finnish company "Sampo Rosenlew Ltd", on the assembly of a combine harvester. PJSC "Kharkiv Tractor Plant", regarding plans for assembling products in the European Union. LLC KPP Kherson Machine-Building Plant, on the introduction of new dyeing technology and development of new devices and harvesters for corn and sunflower. LLC "BelotserkovMash", on the units for the introduction of anhydrous ammonia.

It is revealed that the low level of technical and technological support of the agro-industrial complex is caused by the reasons of long-term nature: the purchasing power of agricultural enterprises, which regulates the influence on the actual demand for machinery; the state policy on the agricultural sector as a whole, which is manifested in the regulation of the internal market and loyalty to national producers; the economic situation of Ukraine; investment climate in the country; the problem of training the staff of mechanics, which indicates the need for closer cooperation with colleges and colleges. The reduction in production and sales of agricultural machinery has led to a decrease in budget revenues,

pensions and other social funds.

It is noted that the current performance indicators of technological processes and reliability indicators of domestic technology do not meet current requirements.

Key words: market, agricultural machinery, agrarian enterprise, machine-tractor park, trade mark, investments, state support.

УДК 311.21:331.56

DOI 10.31395/2415-8240-2019-95-2-174-185

СТИМУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ АКТИВНОСТІ НАСЕЛЕННЯ: ІНТЕГРАЛЬНИЙ ВИМІР

О. В. ШВЕЦЬ, докторант

Міжнародний університет бізнесу і права (м. Херсон)

Визначено першочергові завдання національної політики держави щодо стимулювання економічної активності населення, зокрема через впровадження ефективної пенсійної реформи, зростання продуктивності зайнятості, підвищення конкурентоспроможності трудового потенціалу та скорочення безробіття. Доведено значущість комплексної оцінки стимулювання економічної активності з боку працівників, роботодавців та держави. Досліджено групові та інтегральні індекси оцінки стимулювання економічної активності населення у розрізі регіонів України за 2014-2017 рр. Обґрунтовано заходи щодо стимулювання економічної активності населення залежно від рівня інтегрального індексу в розрізі регіонів.

***Ключові слова:** економічна активність населення, зайнятість населення, стимулювання активності, індекс стимулювання економічної активності, ринок праці, рівень зайнятості.*

Постановка проблеми. Євроінтеграційний вектор розвитку економіки України вимагає комплексної трансформації наявних у країні державних інституцій, адаптації більшості видів економічної діяльності до стандартів ЄС, що сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності вітчизняних підприємств та підвищенню рівня життя населення. Реформування національної економічної системи істотно впливає на процеси економічної активності населення, оскільки структурні зміни в секторах економіки